

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.1 „
Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și
străinătate:

Pe un an. . . 40.— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rul I/a.

INSERTIUNILE
se primesc la administra-
ția.

Mulfămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisele nu se in-
napoiază.

ROMÂNUL

Luptă nouă.

Arad, 9 Octomvrie.

Poimâne, la Budapesta, membri comitetului nostru național se vor întruni în conferință. Niciodată poate, situația nu le-a fost mai grea decât acum. Niciodată, sentimentul public, n'a fost mai concentrat în conștiința mișunii ce ne desenează azi degetul Istoriei în conture neîndoiașe. Supremă este răspunderea celor dela conducerea politică a neamului românesc din statul ungar. Energii nouă au țâșnit din substraturile seculare ale sufletului nostru și cer imperios sfere largi, spații nouă de expansiune. Necesitatea unui tempo mai cald, mai impetuos, mai vibrant stăpânește azi toate sufletele românești.

Fântâni de apă viie sunt azi toate aceste suflete și ele reoglindesc mai limpede ca niciodată mirajul aspirațiilor noastre naționale. Convingerile ni s'au adâncit, speranțele ne-au dat corole nouă, credința ni-e robită de avânturi cuceritoare... S'au aprins milioane de candelă, pretutindeni, pe crestele măgurilor, în adâncimi de codri, în întins de șesuri... și, din jețul lui de stânci, ciobanul spune rugăciune nouă zării dulci a Negoiului...

Pălesc în jurul nostru conștiințele păcătoase, limbile vândute se ncurcă bolborosind, — se furișează gonite de presimțiri... siluetele trădătorilor.

Cine va tăia alvie atâtor valuri de viață, cine va fructifica tensiunea atâtor forțe înnoite? Ele nu trebuie lăsate multă vreme la jocul întâmplării. Pot să se volatilizeze în atmosfera

unei situații economice crude, pot să fie absorbite de predispozițiile unui fatalism tradițional... Dacă expectativa, ce s'a impus conducerii noastre politice, în virtutea unor rezonanțe de experiență și precauțiune, atâta timp cât era necesar pentru o repercusiune deplină a marelui semnal din regat, a fost conformă situației, — azi o nouă și favorabilă situație ne cere suma energiilor noastre luptătoare, întreagă răspunderea pentru succesul luptelor, tot idealismul și întreagă lepădarea în scopul unei lupte sistematice, dată rațional și pe întreg frontul îndrăcitelor asalturi ale politice de desnaționalizare.

N'avem să ne încurcăm în cursele fragile ce ne întinde guvernul, n'avem să ne întinidăm în fața târcoalelor viclene și perfide ce se dau din partea unor agenți gălăgioși Sibiiului și Blajului, — un singur cuvânt de ordine, — spus cu tărie și limpede — va readuce la conștiința singurei lor datorii și pe cei ce ar fi fost clătinați de ispita unei clipe, pentru că acest cuvânt are astăzi un ecou mai covârșitor ca 'ntotdeauna, în inimile tuturor.

Și avem azi, mai evidentă decât în trecut, simpatia tuturor națiunilor asuprite din monarhie. Avem o atmosferă favorabilă chiar și dincolo de stăpânirea pajurei bicefale — și mâna noastră va fi strânsă cu căldură, în clipa când lupta noastră va putea să însemne ceiace de mult ar fi trebuit: alarma de solidarizare a atâtor națiuni stavilite în evoluția lor națională.

Minciuna constituționalismului ungar e dovedită azi spre edificarea tuturor, și în special a Vienei. Un vizionar întârziat, al unei lumi ce nu va să mai coboare în realitate, stăruie

prim ruinele acestui „constituționalism”. Simbolul lui — o clădire gotică, indicând caracterul superstițios, întunecat, aproape transcendent al politice ce radiază de acolo neînțeleasă de vremea noastră, cu reflexe stranii, cu luciri de tuciu, cu lumini de criptă.. Patrimoniul unor veacuri amuțite de mult e păzit de baionete... și din când în când, — precum în ședința de ieri a camerei, — cavaleri neînțeleși angajează lupte bizare, ordalii în stil de marionete, spre uimirea și nedumerirea din ce în ce mai viie chiar și a publicului unguresc. Eforturile absolutismului demodat, poreclit eufemistic „constituție milenară”, vor să fie întărite din nou prin o serie de ficțiuni legislative, cum sunt reforma administrației, împărțirea nouă a circumscripțiilor pretinse „electorale”, înființarea bisericei gr. or. maghiare etc.

Și nici grupările celelalte, nici partidele din opoziție nu mai găsesc vre-un răsunset în sufletul țării... Nu-i nimenea cine să-i poată redea credința după atâtea deziluziuni... Nu-i nimenea cine să poată desluși o salvare, pentru că abizul s'a deschis prea larg decât să poată fi trecută 'n salt gura lui enormă, căscată de oarbele năzuinți șovine de peste o jumătate de secol. Contele Tisza va sfârși, dimpreună cu toți ceilalți rerezintanți ai imperialismului maghiar, prin a fi strivit de faimoasele „roți ale Istoriei” pe cari cu atâtea sfidare le invocase în 1905. Aceste „roți”, îi putem da încredințarea, vor nivela abizul, dar numai îngropând în el moluzul constituției mincinoase de azi.

Vom primi senini și neînduplecați provocările ce ne trimit. Se va da noua luptă cu

Abecedar și Abecedare.

IV.

Abecedarul de Dr. I. Stroia, D. Lăpădat și I. Crișan.

Cursurile principale ale acestui Abcdar sunt:

1. Legătura dintre partea I și II nu se simte nicăiri. Legătura dintre desemn, scriere, cetire și vorbire ar trebui să străbată ca un fir roșu aceste două părți.

Exemplele de lectură din partea a II-a nu sunt luate din sfera de viață a copilului, ci din aceea a omului mare. Această parte nu ține cont de psihologia copilului și de trebuințele lui sufletesti. Abcdarele moderne toate își iau subiectul din viața apropiată a copiilor. (Vezi aproape toate Abcdarele germane, precum și Abcdarele din România, d. e. cele de Dulfu-Cristescu, Ciorănescu-Stan etc.)

3. Abcdarul din chestiune reproduce mult balast de prin Abcdarele vechi, lucruri greoaie, ca formă și puțin psihologice ca fond. (D. e. Nu uita pg. 49. Fii silitor, pg. 53. Copilul (60). Ceasul (70).

Forma exterioară a celor mai multe piese e greoaie, necopilărească și uneori neromânească.

5. Ilustrații sunt prea puține și prea monotone. În Abcdarele moderne s'au introdus, cu bun succes, ilustrațiile de scenă. Ele au o mare însemnătate pentru aprofundarea cunoștințelor și pentru educația estetică.

6. Materialul de cetire nu e grupat în conformitate cu planul de învățământ, — partea relativă la învățământul intuitiv. Unele părți din acestea lipsesc, în schimb sunt unele lucruri cari sunt pentru clasa II. (D. e. Biserica (57), Timpul (69), Ceasul (70).

V.

„Soarele”, Abcdar de Petru Hădan.

Părintele Hădan, care a fost mai mulți ani de zile învățător la școala din Rădulești (com. Hunedoara), și-a instruit elevii în scris și cetit după o metodă proprie pe care o numește „a imitațiunii”. Nu mă îndoiesc că cu ajutorul acestei metode sf. Sa va fi ajuns la rezultate foarte mulțumitoare. Se vede că aceasta l'a și făcut să-și aștearnă principiile aplicate, într'un „Abecedar”, special. Metodul imitațiunii „se va dovedi de a fi cel mai practic și cel mai ușor” și el „e menit a deveni metodul internațional” — zice autorul Abcdarului la pg. 7 a „Călăuzei” Abcdarului. Aceasta în urma faptului, că Abcdarul caută să stabilească o legătură strânsă între sunetele diferite ale limbei și între anumite sunete din natură. Aceasta o face cu ajutorul unor tabele, pe cari e desemnat chipul animalului sau obiectului, care produce cutare sunet și sub care e dat și semnul sunetului.

În contra metodei însăș n'ar fi nimic esențial de zis. Ce e „origina” în ea, e o apucătură pe care, cine crede în ea, o poate aplica cu folos. Autorul se vede că a aplicat-o cu bune rezultate.

Dar autorul acestui Abcdar nu cunoaște de loc literatura didactică a Abcdarului, nici la noi nici la străini. Astfel n'ar putea comite greșeli de cele mai elementare, de cari e plină cartea dela început până la sfârșit. Și anume:

a) Desemnului pregătit pentru scris și pentru desemn nu i se dă nici un fel de atenție.

b) Trecerea dela literele tipărite, cari se dau ele întâi, la cele scrise e foarte rapidă. Elevul nu ajunge să poată scrie bine nici o literă, nici să o deosebească de alte litere.

c) Pe fiecare pagină se dau câte două litere după cari nu urmează decât foarte puține exerciții și acelea nu sunt decât tehnice, așadară mai mult de natură de a-l înstrăina pe copil de scris și de cetit.

d) În Exercițiile dela pag. 7—20 nu-i nici o viață, ceea ce e o mare greșală pentru începutul primei cărți, care cade în mâna copilului. Ce e drept, autorul zice că aceasta parte cuprinde numai „Derrinderi de vorbire”(?!?)

e) În partea II. (Cetitul și scrisul) literele tipărite se amestecă prea fără rost cu cele scrise. Exercițiile de cetit încă sunt arbitrare; nu-s luate din viață, ci sunt căutate din motive didactice (nu psihologice!) (D. e. pg. 28. n'am amnar, ca Romani, rar i nor, pg. 25: cucu nui ca racu; pg. 27: vara nui ca iarna, pg. 29: eu visez cu roze, pg. 28: roza nui ca varza, am un căzan ca un roz).

f) Materialul în paginile acestei părți e foarte îngrămădit și neestetic grupat.

tot avântul de care poate să fie capabil un popor convins de sfințenia cauzei lui și trezit pe deplin la cunoștința acestei cauze. Vom simți în urma noastră mănându-ne irezistibilă însufățirea, cu care *trebuie* să secondeze de azi înainte fiecare pas al nostru frații noștri din regat. Pentru că am ajuns în fața problemei celei mari, dela a cărei deslegare atârână soarta noastră a tuturor. Suntem chemați să demonstrăm definitiv, că aspirațiile maghiare imperialiste sunt veșnic irealizabile și că chiar prin natura lor pur imaginară constiute elementul de confuzie fatală... în monarhie.

Vom demonstra acest adevăr organizând o luptă sistematică, aprinsă, neîmpăcată, fără considerație la jertfele de ori și natură. Și noi toți, vom da fără zăbovire toate forțele noastre comitetului în acest suprem scop.

Interesele României de a menaja pe Turci.

București, 6 Octombrie.

Sângeroasele conflicte dintre ofițerii superiori din tabăra turcească dela Adrianopol au adus iarăș în discuțiune chestiunea situației politice din Turcia și în acelaș timp chestiunea relațiilor statului român cu imperiul otoman. Din punct de vedere românesc conflictul dintre Enver-bey și Abuk-Pașa este regretabil. Acest conflict scoate încă odată în evidență starea anormală în care se găsește atât organizațiunea militară cât și cea politică a Turciei. Enver-bey, care a fost întotdeauna sufletul mișcărilor tinerilor turci și a dat ultima lovitură care a adus din nou la putere pe tinerii turci după ce căzuseră în discredit, are numeroși invidioși. Aceasta este un lucru firesc deoarece Enver-bey a cucerit o pozițiune politică neproporționată cu tânăra sa etate.

Ceeace este totuș regretabil e că acest conflict dintre Enver-bey și adversarii săi nu este un simplu conflict personal ci un conflict politic. El dovedește că tinerii turci, pe cari Enver-bey îi reprezintă în gradul cel mai mare, nu sunt tocmai stăpâni pe armată și că se găsesc încă destui ofițeri cari să critice pe Enver-bey și să tragă

focuri de revolver asupra sa... Acest conflict arată că acțiunea de retorsiune a tinerilor turci, îndreptată asupra membrilor Ligei militare cari au pus la cale asasinatul lui Șefket-pașa, nu și-a făcut pe deplin efectul și că dușmanii comitetului „Uniune și progres” — comitet care *există* cu Talaat-bey, abilul politician, și Enver-bey, îndrăsnetul militar, în frunte — au curajul să înfrunte pe un șef al tinerilor turci în plină tabără, la Adrianopol.

Din acestea putem să tragem concluziunea că fapta lui Abuk-pașa, care a tras asupra lui Enver-bey cu o ocaziune așa de solemnă ca aceea a primei zile a Bairamului, nu este ceva izolat și este un semn caracteristic care ilustrează îndeajuns desbinările interne din Turcia.

Adrianopolul a devenit pentru Turci un simbol și tocmai la Adrianopol s'a întâmplat conflictul acesta regretabil. Ar trebui ca Turcii să-și dea seama de pericolul ce-l prezintă pentru țara lor asemenea conflicte cari dau la lumină certurile lor interne și prin faptul că îi arată neuniți în politica internă dau *dușmanilor* Turciei curaj. Ne putem într'adevăr închipui bucuria ce a fost la Sofia când a sosit știrea despre conflictul dela Adrianopol, conflict din care un șef politic și militar de importanța lui Enver-bey a eșit micșorat, iar lumea din Europa a câștigat impresiunea că în tabăra turcă domnește discordia. Turcii au avut tot interesul să ascundă acest conflict și este rău pentru ei că el a ajuns la cunoștința lumii europene. Bulgarii vor fi cei dintâi cari vor încerca să exploateze această întâmplare în favoarea politicii lor și în special în favoarea tezei lor asupra posesiunii Adrianopolului și a vilaietului Kirk-Kilissé.

Care este interesul României în acest complex de chestiuni politice? El este foarte evident! Noi avem cel mai mare interes ca la spatele Bulgariei, care s'a declarat inamica noastră *ireductibilă*, cu toată generozitatea (exagerată poate...) cu care am coplesit-o, să existe o Turcie cât mai puternică! Noi nu ne putem face iluziuni asupra declarațiilor de dragoste ale vecinilor noștri Bulgari, cu toate că noul ministru al Bulgariei la București, d. Radeff, își dă toată silința să ne convingă de sinceritatea afirmațiilor d-sale.

Este greșită, fundamental greșită, politica de a indispune pe Turci, de a le goni simpatiile

pentru simpla posibilitate, foarte dar foarte problematică, de a câștiga prietenia Bulgariei. A face o asemenea politică însemnează a nu ține cont de adevăratele interese ale României, însemnează a lucra orbește înstrăinând pe aliații noștri *firești* cari sunt Turcii. Iată de ce nu putem aproba un anumit curent care a încercat să se afirme în politica țării noastre în interesul Bulgariei și contra Turciei!... Poate că într'un viitor apropiat să avem trebuință de un aliat ca Turcia, atunci când angajați pe frontul dela Nord am fi foarte jenați ca să fim atacați în acelaș timp dinspre Sud, de către Bulgari.

România are interes să menajeze pe Turci poate tot așa de mult ca pe Sârbi. În politică nu trebuiesc disprețuiți nici cei mai mici aliați, cari la prima vedere pot să apară prea slabi, fără importanță. Turcia, bătută, umilită, desbinată astăzi, poate să se reculeagă *mâne*, și am face o enormă greșală politică dacă intenționat ne-am înstrăina simpatiile ei, atunci când dușmanii noștri comuni Bulgarii pândesc ora când să ne lovească.

Noi nu putem să luăm măsuri energice și eficiente pentru realizarea idealului nostru național decât în momentul când vom fi absolut *siguri* că lovitura ce se va da va fi și urmată de succes, de un succes întreg, sigur și definitiv. Riscurile în chestiunile politice de prima importanță pot avea consecințe capitale; noi trebuie să reducem la minimum posibil aceste riscuri. De aceea atunci când armele române vor încerca norocul la Nord, România nu trebuie să rămână descoperită la Sud, ci trebuie să *paralizăm* o viitoare mișcare a Bulgarilor aruncându-le în spate pe Turci și pe Greci și o parte din armatele sârbe. Evenimentele desfășurate în ultimul timp confirmă întru totul acest punct de vedere și am face o greșală de neiertat dacă am recădea în *naișitate* politică dinainte de mobilizare, când lăsasem politica externă a țării în mâinile altora.

Turcia, ca și Serbia, este un pion în jocul nostru. Interesele comune pe cari le avem pentru a combate pe dușmanii noștri comuni, vor face ca alianța să se strângă din ce în ce mai mult și să devină reală și eficace. Este în interesul marilor proiecte politice românești ca Turcii să rămână amicii României. Cine lucrează în potriva greșeste contra idealului românesc!

g) O mulțime de cuvinte neexistente ca: suf, șin, xantip, dudu, etc. puse numai din motive formale.

h) Derivarea literilor mari din cele mici e arbitrară și neserioasă. Pg. 58—59 sunt din punct de vedere metodic, estetic și igienic cu totul necorespunzătoare.

i) La pg. 67 începe sub titlul „Bucăți de citire” așa numita „parte literară”. Ea cuprinde lucruri ce nu-s în conformitate nici cu planul de învățământ al nostru (1911), nici cu condițiile stabilite de sinodul arhid. din 1910. O grămadă de piese, în proză și în poezie, fabricate de însuș autorul, care e un om puțin de bunăvoință, ceea ce e însă altceva decât talent poetic.

În clasa I li se dă copiilor „Porunca a cincia”, „Facerea lunii”, „Sfânta Treime” (!) „Isus și pruncii”, apoi mai multe istorioare moralizatoare răsuflute. Organizarea pieselor s'a făcut fără nici o normă; așa zicând „claipe pe grămadă”.

Principiul intuițiunii nu e respectat îndeajuns: ilustrațiile sunt prea mici și unele depășesc cercul de idei al copiilor de 6 ani (cum e d. e. chipul bisericii catedrale din Sibiu, pg. 78).

În rezumat Abcedarul acesta comite greșeli elementare, atât din punct de vedere metodic, literar cât și artistic. Valoarea lui o putem judeca, între altele și după închipuirea ce-și face autorul despre un abcedar peste tot. Părerile dânsului relativ la metodică și didactică (cărora le

zice consecvent Pedagogie) se găsesc în călăuză la folosirea Abcedarului „Soarele” (Arad 1911.)

Aceasta călăuză e ceea ce chiamă „opera unui primitiv”. Plină de cele mai supărătoare greșeli de ortografie și de stil, ea pare mai mult un anachronism, decât o scriere serioasă a anului 1911. Autorul „nu se estinde asupra unor es-pumeri teoretice amănunțite cu cari azi oamenii cărturari și așa sături de litere nu-și bat capul bucuros” (pg. 5). La pg. 9 dsa crede că „având pe săptămână 6—7 oare din limba română vom termina partea primă.” uitând, că Planul de învățământ prevede într'o școală cu un singur învățător pentru toate despărțămintele abia 5½ ore de limba română pe săptămână.

Tot acolo se vorbește despre „principiile pedagogice binecunoscute la cari, dacă se mai aplică și ajutorul instructorului, rezultatul va fi peste așteptare.” „De altminterlea propunerea numerilor e bine cunoscută la toți” (pg. 17 a Călăuzei).

Toate greșelile acestei călăuze nu se pot scoate la iveală. Ar reclama prea multă muncă zadarnică, din care nici autorul nu știe dacă ar profița ceva.

Abcedarul părintelui Hădan nici chiar refăcut n'ar ajunge la nivelul, la care se află astăzi literatură de Abcedar nu numai la popoarele apusene, ci chiar și în România, dela care, în aceasta privință, putem învăța multe lucruri bune.

VI.

Abcedar fonomimic de Gh. Boeriu și Gh. Codrea.

Deosebirea fundamentală între acest Abcedar și între Abcedarele noastre de până acum zace în metoda întrebuițată. E metoda fonomimic. Tinta lui e ca producând o legătură între sunet și forma lui scrisă (literară) să facă a se întipări mai ușor și mai durabil literele în mintea copilului.

Nu se poate nega, că scopul acestui metod e ușurarea problemei cetitului și a scrisului, care-i dă atât de mult de lucru elevului începător.

Metoda fonomimic, e de origine franceză și de un deceniu și mai bine s'a introdus și în țara noastră, după ce alte țări apusene, convingându-se de adevărata lui valoare, l'au abandonat. Dela compatrioții noștri unguri, prin Abcedarul doamnei Cukrász-Rózsa, el a trecut și la noi. Cei cari și-au dat mai multe silințe să-l introducă și la noi, sunt tocmai autorii acestui Abcedar, cari la 1908 au dat și o călăuză a metodei fonomimic, încercând să-l aducă în legătură strânsă cu psihologia.

Prin stăruințele dlui Boeriu și Codrea metoda fonomimic a pătruns într'un număr oarecare de școli de ale noastre.

Care e valoarea acestui Abcedar fonomimic?

Valoarea unei astfel de cărți nu se poate judeca numai după partea ei metodică, ci judecarea ei trebuie să se facă și din punct de ve-

Ajurnarea camerei. După cum era de prevăzut, camera s'a ajurnat deja în a doua ședință a sa pe timpul cât comisiile vor discuta proiectele depuse ieri pe biroul camerei. Ședința de azi a decurs în monotonie caracteristică și în fața băncilor aproape goale. Încă înainte de ședință vre-o 120 jandarmi și-au făcut intrarea în parlament ocupând încăperile subterane. Pe la orele 9 și jumătate au năpădit apoi culoarele gardiștii parlamentari, dând astfel o înfățișare mai numărăoasă grupurilor rărite ale deputaților, cari și-au mai luat osteneala a se înființa și la ședința de azi.

Deschizând ședința, vicepreședintele contele Lázár István, a fost ales notar deputatul Pál Alfred și s'au numit 24 de membri în comisii. Camera a verificat apoi mandatul deputatului român d. **Nicolae Șerban**, iar la sfârșit, la propunerea președintelui, s'a ajurnat.

Programul de muncă al camerei. Ieri seara contele Tisza a desfășurat în conferința partidului muncii programul de muncă al camerei. Primul ministru a adus la cunoștință mameluclilor săi, că cea mai mare parte a sesiunii de toamnă va fi reclamată de desbaterile delegațiilor, ce se vor deschide în a doua jumătate a lunii viitoare. Astfel camera nu va putea ține decât puține ședințe până la anul nou, și în aceste se vor rezolvi „agende de mai urgente”. A înșirat apoi pe rând proiectele de legi, cari vor fi prezentate camerei încă până la întrunirea delegațiilor. Afară de proiectele despre *reforma codicelui civil* și *reforma curții cu jurați* prezentate ieri, miniștrii de rezort vor mai depune pe biroul camerei proiectele despre *reforma legii de presă*, despre *prelungirea mandatului funcționarilor comitatensi și îmbunătățirea salariilor notarilor*. Primul ministru a mai declarat, că guvernul se ocupă în chipul cel mai serios cu *reforma administrației*, care, după cum speră, va fi prezentat camerei pe la sfârșitul anului acestuia sau îndată la începutul anului viitor, astfel ca pe sfârșitul anului viitor să poată fi pus în aplicare. În loc de budget guvernul va prezenta numai un proiect de îndemnizare, în care vor fi cuprinse și investiriile. Guvernul ungar pregătește încă *o reformă a pragmaticei de serviciu dela căile ferate din Croația* și prin aceasta primul ministru speră să mulțamească pe Croați, readucând stările constituționale în Croația. Contele Tisza a mai anunțat, că în cel mai scurt timp, se va putea depune pe biroul camerei și proiectul despre *noua împărțire a circumscriptiilor electorale*, a cărui rezolvire e de urgență mai

cu seamă pentru că în anul viitor listele electorale să poată fi compuse în baza noiei legi. Primul ministru și-a terminat expozeul lăudându-și mamelucii.

Ședința de ieri a camerei magnaților. Ieri d. a. la orele 4, și-a ținut prima ședință în noua sesiune și camera magnaților. Președintele, baronul Samuil Josika, deschizând ședința, a parentat pe cei 4 membri ai camerei, decedați în cursul verii: bar. Iosif Hatvany-Deutsch, fostul primar al Budapestei Francisc Heltai, Sigismund Singer și Alexiu Zoltán, amintind la sfârșit despre *dispariția tragică a metropolitului sârb Bogdanovici*. S'a citit apoi autograful regal despre închiderea sesiunii de vară a camerei deputaților, și s'au rezolvit actele intrate. Au fost de față vre-o 100 magnați; *prelații români aproape toți*.

Decorarea baronului Conrad de Hötzenndorf. Ni se anunță din Viena: Cel mai apropiat număr al Monitorului oficial va publica autograful M. Sale monarhului despre decorarea șefului statului major, baronul Conrad de Hötzenndorf, cu crucea mare a ordinului St. Ștefan. — Se știe că, nu de mult, au fost lansate prin presă fel și fel de versiuni despre dimisia și căderea lui în disgratia moștenitorului de tron. Rezultatul audienței lui la M. Sa monarhul și participarea lui la consfăturile consiliului de miniștri comuni, au desmintit toate veștile despre dimisionare. În legătură cu știrea despre iminenta decorare a baronului Conrad, se pun acum din nou în circulație știri despre retragerea lui. Ziarul „Tagespost” din Graț publică, din sursă afirmativ autentică, că baronul Conrad nu mai rămâne multă vreme în fruntea statului major, iar cercurile mai înalte militare cred, că îndată după anul nou, el își va da dimisia și că monarhul i-o va și primi, reținându-l însă și pe mai departe în serviciul activ. Actualul șef al statului major, afirmativ, va fi numit inspector suprem al trupelor de infanterie.

Un soirée diplomatic la contele Berchtold. Ni se anunță din Viena: Ieri seara, ministrul de externe contele Berchtold a dat un soirée diplomatic, la care au fost invitați toți reprezentanții ambasadelor din Viena. Diplomații au discutat foarte mult asupra situației din Balcani, mai cu seamă asupra conflictului greco-turc. Din discuțiile lor a reieșit că în Viena situația nu e judecată nici pe departe atât de pesimistic ca în Paris sau Londra.

Consiliu de miniștri la Sinaia. Marți a avut loc la Sinaia, după cum am anunțat, un consiliu de miniștri sub președinția dlui prim-ministru **Titu Maiorescu**. Consiliul a început la ora

3 și jumătate d. a. și a ținut până la ora 6 d. a. D. ministru **Al. Marghiloman** a expus colegilor dsafe fazele negocierilor și a arătat pentru ce, în cele din urmă, s'a preferat piața Berlinului, cu grupul Disconto, sub rezerva aprobării consiliului de miniștri.

Imprumutul e de 250 milioane de lei, dintre cari 176 milioane ferm, iar 75 cu dreptul de opțiune până la Martie 1914. Imprumutul e contractat cu 4 jumătate la sută și cu un curs de emisiune de 87 jum. lei.

D. ministru **Take Ionescu** a anunțat consiliului că, mai ales dată fiind împrejurarea că d. **Barbu Păltineanu** nu e încă pe deplin restabilit spre a-și putea îndeplini atribuțiunile, va suprima delegațiunea de comisar civil, numind doi prefecti pentru teritoriul anexat.

În ce privește organizația bisericească, d. ministru **C. Dissescu** a propus numirea unui vicar de episcop — post pentru care a desemnat pe P. C. arhimandrit-mitrofor **Dionisie**, starețul mănăstirei Sinaia.

La sfârșit, s'a luat în discuțiune chestia reorganizării învățământului.

Scopul vizitei dlui Take Ionescu la Roma. Ziarul „Hamburger Nachrichten” publică o corespondență din Roma cu titlul „Activitatea politice externe a României” în care se spun următoarele:

— *Zilele acestea a fost aici (la Roma) d. Take Ionescu, ministrul de interne român, fiind primit în audiență de rege și de ministrul de externe. Nici oficios, nici oficial nu s'a comunicat ce caracter are această vizită. Nu greșim însă, dacă susținem că vizita a urmărit în primul rând, întărirea relațiilor dintre Italia și România, relațiuni cari din primăvara trecută au devenit atât de amicale și cari acum, de când se vorbește despre o înțelegere între Austro-Ungaria și Bulgaria, devin și mai importante pentru România.*

Pe lângă aceasta, România are un interes natural la fixarea graniței de nord a Albaniei, întrucât ea vrea să Români din Pind să aparțină Albaniei și nu Greciei și chiar a intervenit încă odată pe lângă Italia în acest sens.

În sfârșit România dorește și dezvoltarea relațiilor sale economice cu Italia.

Meritul relațiilor excelente dintre România și Italia revine cea mai mare parte dlui Diamandi, de ale cărui calități guvernul român vrea să se folosească acum la Petersburg, întrucât România vrea să stabilească și cu Rusia relațiuni intime.

dere artistic. Educația e o artă, învățătorul — un artist, trebuie deci ca și mijloacele, cu ajutorul cărora se face educația, să ție cont de anumite exigențe artistice. Nu voi discuta aici valoarea metodei fonomimic în sine — căci fiecare metod, dacă e bine, poate să aducă anumite rezultate, — ci mă voi ocupa numai de aplicarea principiilor acestui metod. Propunerea literelor singuratică se face în legătură cu anumite povești, cari povești însă nu isvoresc din vre-o necesitate psihologică sau logică, ci numai din o necesitate didactică de ordin inferior. Povestea nu se dă cu vre-un scop educativ, moral sau estetic ci numai pentru a putea ajunge prin ea la o literă oarecare. Valoare morală n'au deci aceste povești, al căror număr e cel puțin așa de mare, pe cât de mare e acela al literelor alfabetului, deci ele nu servesc scopul *educativ* al învățământului. Dar aceste povești n'au numai acea scădere că, din punct de vedere moral, sunt cel puțin indiferente, și o mai au și pe aceea foarte însemnată din punct de vedere psihologic, că sunt cu totul ridicole (ceace nu e egal cu: comice), mereale (și fantazia trebuie să-și aibă hotarele ei!) și nepsihologice. Dacă ar trebui să aduc exemple, ar trebui să înșir toate poveștile din „Metodul fonomimic” al autorilor, apărut la 1908. Nu se pot închipui povești mai ridicole decât acestea — și ori cât ar ușura ele învățatul cetitului și al scrisului, ele, din puncte de vedere educative superioare, nu se pot admite.

A merge așa de departe cu principiile metodice, încât să-i faci elevului școala un loc de lucruri ridicole, numai de dragul de a ajunge la scris-cetit, care nu-i un scop cătră care tinde școala, ci numai un simplu mijloc — aceasta totuși nu se poate admite.

Pedagogia modernă își are desigur, meritele ei, dar ea își are și exagerările ei, cari pot seduce foarte ușor mai ales pe aceia, cari vor să prefacă activitatea școlară într'un joc, plăcut elevului. Cultura nu e o glumă și ea nu se poate câștiga jucându-te, ci trebuie o muncă serioasă care are puțin a face cu jocul. „Școala e o cultură silnică”, a zis marele filozof și pedagog **Immanuel Kant**. Trebuie să obicinuiim pe elev să lucreze... Ar fi să-l slujim foarte rău, obicinundu-l să ia orice drept joc”.

Tot cam același lucru îl spune și dna de Stael: „Educațiunea făcută petrecând, împrăștie gândurile”. Truda în toate felurile este una din cele mai mari taine ale firii și duhul copilului trebuie să se obicinuiască cu silnicia învățaturii și sufletul nostru cu suferințe. (Vezi: Curs de pedagogie teoretică și practică de Gabriel Compayré pg. 71).

Bine înțeles, acesta nu însemnează că trebuie să-i îngreunăm copilului învățarea, ci că nu-i permis a i-o ușura în măsura aceea, în care ea ajunge ridicolă și elevul își poate pierde respectul față de ea.

În ce privește aplicarea metodei fonomimic în Abecedarul acesta, iată că el, în părțile cele

mai de căpetenie, e nepsihologic și, deci, și nedidactic.

În ce privește partea artistică, ea e în acest Abecedar mai prejos de orice critică. Ași putea să zic chiar că, sub raportul acesta Abecedarul dlor Boeriu și Codrea e o monstruoziitate. Ilustrațiile lui sunt cel puțin așa de neartistice, pe cât de neartistice sunt icoanele dela Nicula de prin bisericile noastre de pe sate. După ce au pătruns aceste icoane, cari sunt o rușine a veacului, în biserică, să ne păzim cel puțin ca ele să nu se mai introducă și în școală!

În apus și, de câțiva ani încoace, și în România, ilustrațiunei din Abecedar e se dă o atenție foarte mare și pentru această parte a Abecedarului se angajează cei mai buni pictori. În Abecedarul din chestiune, ilustrațiile pare că sunt făcute cu găteju! Chiar dacă aceste ilustrațiuni ar sta în legătură psihologică cu litera și cu subiectul despre care ar trebui să vorbească — Abecedarul din chestiune n'ar putea fi aprobat cu nici un preț. Si chiar dacă Abecedarul n'ar avea din nici un punct de vedere altă greșală, decât aceasta, nici atunci n'ar putea fi aprobat de vre-un pedagog serios.

În lumea pedagogică apuseană de azi, s'a primit ca o normă, dela care nu se mai poate face abatere, aceea că: la compunerea unui Abecedar sunt necesari cel puțin trei inși: un pedagog, un poet și un pictor, cari toți trebuie să se ridice peste mediocritățile obicinuite. În Abecedarul din chestiune, nu-l găsim nici pe pedagogul

Declarațiile d-lui T. Mihali.

Arad, 9 Octomvrie.

Președintele clubului parlamentar al națiunilor nemaghiare, dl **Dr. T. Mihali**, fiind ieri de față în ședința camerei, a fost interviewat de corespondentul ziarului „Világ” asupra raportului dintre deputații români și guvernul contelui Tisza. Corespondentul numitului ziar a dat publicității următoarele declarații ale dlui Mihali:

— Opinia publică maghiară credea să aile atitudinea partidului național român din declarațiile ce a făcut colegul meu, d. Dr. **Ștefan C. Pop**, în congregația comitatului Arad. De fapt, d. Ștefan Pop a reprezentat punctul de vedere al partidului nostru național și pe acesta l'a tălmăcit. Ziarele ungurești, însă, au dat declarațiile d-sale în traducere greșită și astfel au ajuns isvor de multe diversiuni. Situația de azi, cuprinsă în puține cuvinte, e următoarea:

Partidul național român și Românii sunt cu neîncredere față de cabinetul contelui Ștefan Tisza. Au neîncredere față de guvern, pentru că nu ne-a împlinit nici una din pretențiile noastre esențiale, până astăzi. Față de Români sistemul, cursul lucrurilor, a rămas tot cel vechiu.

Pot să declar, că între guvern și partidul național român, de când contele Tisza e ministru președinte, *n'au avut loc tratative de nici o natură*. S'a publicat însă, greșit partea aceea din vorbirea dlui Ștefan C. Pop, care părea a spune, că partidul național român, în genere, n'ar voi să caute nici o atingere cu guvernul. Nici un partid nu poate adopta un punct de vedere atât de intransigent, câtă vreme are ținte serioase. *Dacă guvernul e inclinat spre concesiuni serioase, atunci noi, în mod firesc, vom intra la tratative asupra acestora*. Deocamdată, însă, *nu există nici o legătură între noi și guvern*. Deocamdată nu decurg tratative de nici o natură.

Procesul de presă al d-lui învățător Dariu Pop.

O ținută demnă.

Arad, 9 Octomvrie.

Am anunțat că d. inv. **Dariu Pop** din Băsești a fost osândit la 4 Octomvrie n. de curtea cu jurați dela Oradea, la 4 luni temniță și 400 coroane amendă. Am însărcinat și noi un raportor la acea desbatere, dar omul nostru nu s'a anunțat nici până astăzi. Pentru a nu rămânea datori într'o chestiune care derivă din publicitatea ziarului nostru, dăm la vale un raport primit în chestiune de „Gazeta Transilvaniei”:

Reuniunea învățătorilor români sălăgeni și-a ținut obicinuita adunare generală în anul 1912 în comuna Giurtelecul Șimleului, la care a luat parte și bravul învățător Dariu Pop, care a raportat apoi ziarului „Românul”. D. Dariu Pop, ca învățător conștiu de chemarea sa și ca raportor și-a făcut observările sale în acel raport, scriind între altele, că toaste ungurești 2 la număr la banchetul unei adunări de învățători români, unde au fost de față vre-o 80 români și abia 2 unguri (inspectorul Nagy Károly și pretorele cercului Șimleu) n'au să se țină. D. Dariu Pop și-a exprimat apoi revolta sa la adresa celor doi învățători oratori.

D. Pop, fiind denunțat pentru publicarea acestui raport, procurorul i-a intentat proces după ce d. Pop fusese suspendat din postul său.

Desbaterea acestui proces a avut loc în 4 Octomvrie n. 1913 la orele 3 p. m. (în aceeași zi cu desbaterea procesului intentat fostului nostru redactor responsabil A. Hălmăgian, pentru articolul „Vim vi repellere”. Red. Rom.) Acuzatul Dariu Pop s'a înfățișat însoțit de directorul său școlar, părintele Antoniu Bălibanu preotul Băseștilor. Curtea cu jurați e prezidată de judele Korn Lajos. Procuror e cunoscutul șovinist Vatta. Intre judecători se află și judele Poinar, de origine român.

După constituirea curții cu jurați se începe interogatoriu. Președintele întreabă pe acuzat, dacă se simte vinovat? Acuzatul răspunde, că nu se simte. Intrebat apoi, că el a scris, și răspunde pentru articolul incriminat — acuzatul răspunde afirmativ.

Se dă apoi citire în traducere întregului articol.

La întrebarea președintelui, că ce l'a îndemnat să scrie acest articol, acuzatul răspunde, că scopul articolului a fost, ca să desvețe odată de servilizmul scârbos pe unii dascăli ro-

mâni uitați de sine și prea plecați față de tot ce e străin. Intrebat că în ce vede acuzatul servilizm, acesta răspunde, că în acea împrejurare că, deși la acea adunare abia au fost de față între 80 de Români 2 Unguri (inspectorul comitatenz și solgăbirăul cercual) cei doi oratori prea i-au tămâiat pe acești 2, umilindu-se pe sine în cauza ce-o reprezintă.

Intrebat fiind acuzatul, de ce a agitat în contra limbei statului și a maghirimei, răspunde, că nu a agitat și nici nu a voit să agite. Scopul scrisului său a fost emanciparea învățătorilor de sub servilizm. Dacă aceasta se consideră drept agitare, declară că și de acum înainte tot astfel va agita. Observă însă, că traducerea maghiară a raportului e necorectă și cere o traducere corectă. Un moment deosebit de interesant a fost, când președintele l'a întrebat pe d. Pop că de ce s'a scandalizat la auzul graiului unguresc. Acuzatul răspunde că acesta e un lucru foarte firesc. Orice om cu simț trebuie să se revolte când la banchetul unor învățători români, unde sunt de față 80 Români și numai 2 Unguri, se toastează ungurește. Inchipuie-și de pildă d. președinte și d. coleg dintre, onor. jurați (intre jurați a fost și un învățător calvin din Oradea-mare), că d'voastră, învățătorii de naționalitatea maghiară vă țineți adunarea generală, că sunteți de față vre-o 80 de învățători unguri și 2 români, iar eu — să zicem — a-și rosti un toast românesc. Oare nu v'ați scandaliza?!

„*Temeritate nemai auzită!*” — vociferează procurorul ca ieșit din fire. „Cum cutezi d-ta să asemeni națiunea maghiară cu cea valahă?”

„De ce nu?” răspunde dl Pop cu o liniște stoică, „că doar nu suntem țigani! Doar și noi Românii suntem un popor în același rang cu d-voastră!”

După liniștirea spiritelor agitate își ține în fine procurorul rechizitorul — clișeu. Il numește pe acuzat valah „fanatic” plin de ura cea mai cumplită față de tot ce e unguresc, ba nici hainele în cari s'a prezentat acuzatul nu i-au fost pe plac, căci iată ce-a zis procurorul între altele: „ez az ember kérem tisztelt esküdt urak. a ki itt, szürke ruhában jelent meg és a mely ruha alatt a legiszóbb gyűlöletet táplálja a magyar nemzet ellen, martirra akarja magát feltölteni hogy minél több matériális segítséget kaphasson megsértvén perfid módon a magyar nemzetet, és annak gyönyörű nyelvét, hasonlítván azt az altest részéről elhangzó hangokhoz etc etc. In fine roagă pe jurați ca să-l declare de vinovat.

Se naște apoi o viuă discuție între acuzat, președinte și procuror, susținând cești din urmă că cuvântul „abdomen” e bine tradus cu cuvântul „altest”. Acuzatul pretinde înlocuirea cuvântului cu „gyomor” și cere să fie chemat talmaciul. Președintele suspendă ședința în vre-o 5—6 rânduri trimițând după vre-o 3 talmaci pe rând: după Pap János redactor la o fițuică din Oradea, Cerbu și Bancu, cari însă nu-s acasă. Se produce o amărăciune între jurați, iar președintele provoacă prin servitor pe acuzat să renunțe la talmaciul. Procurorul deasemenea roagă pe acuzat să renunțe, ca să nu fie președintele nevoit să amâne pertractarea pe Duminecă dim. la 9 ore. Acuzatul nu cedează. În sfârșit procurorul primește tălcuirea acuzatului, după care apoi jurații cu mai mult de 7 da îl declară de vinovat, iar tribunalul îl judecă la 4 luni și 400 cor. pedeapsă și publicarea sentinței în „Românul”.

Președintele în motivarea sentinței a considerat ca împrejurare atenuantă numai faptul că acuzatul a fost nepedepsit iar ca fapt agravant a fost împrejurarea că acuzatul e dascăl și ca atare e chemat să promoveze pacea și bunăînțelegerea apoi că în tot decursul pertractării prea a folosit expresiuni aspre la adresa juriului și cu deosebire față de procuror.

E de regretat puținul interes al publicului românesc din Oradea față de acest proces. Mai relevez apoi faptul interesant, că în timp ce procurorul nu ne mai slăbea din „az oláh nemzetiség” și „az államot alkoto magyar nemzet ellen gyűlöltre izgatta”, — președintele Korn Lajos folosea necontentit expresia: „román nemzetiség” și „magyar nemzetiség”.

Delacrasna.

dispensabil pentru o carte didactică, nici pe pictorul care să fie îngrijit partea artistică, menită a da, pe lângă altele, și o educație estetică, și nici pe poetul, care să fie lucrat și aranjat materialul de citire, după criterii artistice. Partea literară, inclusiv cea cuprinsă între pg. 1—48, nu numai că nu e superioară celei din Abecedarele de până acum, cum ar trebui să fie într'un Abecedar nou, dar e cu mult inferioară... Poezii și piese în proză, toate foarte „didactice”, cari corespund doar *literii* planului de învățământ, fără vre-o legătură cu viața copilului, — acestea alcătuiesc partea literară a Abecedarului, — dar acestea nu sunt *calități* ale unui Abecedar, ci defecte.

Literatură de Abecedare azi e cu mult mai înaintată și autorii cărții din chestiune, dacă nu cunosc limba germană, în care ar găsi zeci de exemple despre cum trebuie să fie partea literară a unui Abecedar, pot să cetească cu folos Abecedarele mai nouă din România. În sfârșit, trebuie să mai adaog și împrejurarea, că hârtia Abecedarului nu e destul de frumoasă și de bună, cum ar trebui să fie, și că litera e și ea foarte puțin estetică, ceea ce face ca valoarea lui să scadă și mai mult, făcându-l imposibil de întrebuințat în școala modernă.

VII.

Evident că cele cinci Abecedare, despre cari a fost vorba mai sus, nu ating măsura la care sunt Abecedarele altor popoare. Și n'o ating nici celelalte Abecedare, pe cari nu le-am amintit, cum e „*Noul Abecedar*” de **Dr. P. Șpan**, Abecedarul de **I. Popescu**, cel de „*Mai mulți prieteni ai școlii*” și cel de **I. Moldovan** și soții, pen-

tru ca să amintesc numai pe cele întrebuințate în școlile ortodoxe române.

Mulțimea Abcedarelor nu e o bogăție pentru noi, cum s'ar putea crede, ci tocmai din contra, e o mare piedecă. Școala noastră de astăzi n'are nevoie de multe Abcedare, ci are o mare nevoie de un Abcedar în toate privințele bun.

Acesta e *interesul școlii noastre și el e mai mare decât interesele particulare ale tuturor autorilor de Abcedare laolaltă*. Școala noastră cere azi un Abcedar bun în locul tuturor celor existente, și e datoră tuturor acelor cari sunt în măsură să dea ceva bun pentru o astfel de carte însemnată, să lucreze *mână în mână* pentru publicarea cât mai grabnică a ei.

Dr. Onisifor Ghibu.

M'aseamăn cu raza...

M'aseamăn cu *raza* din brâul de sori
Ce-abia că-l atinge pământul...
Țesându-și argintul pe margini de nori
Ea uită pământul, pământul!

Din pufuri vrăjește imagini de zori,
N'aude cum cântă pământul...
Lumini!e-și farmă în sânuri de flori
Și uită pământul, pământul!...

Ci sorii s'aplecă încet spre apus
Abia se mai vede pământul...
Se'nfioară deodată și raza de sus — —
Uitase pământul... pământul!...
Beiuș, 8 Oct. 1913.

Viora din Bihor.

Comunicatul României cu privire la pacea din Balcani.

— România solidară cu Serbia. —

Arad, 9 Octombrie.

Ziarele sârbești din Belgrad primesc știri că bandele de comitații bulgari de lângă granița sârbă, dela Djumaia până la Strumița, au intrat în acțiune. 3000 de comitații sunt adunați acolo ca să atace granița sârbă de lângă Radoviște, Iștip și Coceana.

Această parte însă e foarte bine întărită și ocupată de numeroase trupe sârbești.

România nu va permite tulburarea echilibrului în Balcani.

Viena. — Din București se telegrafiază următoarele:

In cercurile diplomației balcanice se afirmă că România, aflând despre pregătirile secrete ale Bulgariei, a comunicat guvernului din Sofia că în nici un caz nu va permite tulburarea echilibrului în Balcani.

Belgrad. — Guvernul sârb a primit asigurări din partea guvernului român, că în cazul unor noi complicații în Balcani, România va proceda la fel ca în al doilea război balcanic. Guvernul român a comunicat guvernelor marilor puteri că în cazul unui conflict armat în Balcani, va fi solidar cu Serbia.

Această atitudine a României a provocat o mare satisfacție la Belgrad.

România a intervenit la Sofia.

Belgrad. — Știrile după cari guvernul din București ar fi intervenit în mod amical la Belgrad în sensul ca guvernul sârb să limiteze acțiunea sa militară contra Albaniei la apărarea frontierei stabilite prin conferința dela Londra, se desminte categoric. Guvernul din Belgrad este informat că

guvernul român a intervenit la Sofia, cerând în mod expres ca Bulgaria să se abțină dela ori ce acțiune militară care ar putea aduce atingere stipulațiilor tratatului dela București. (Biroul central al presei).

Atena. — Ziarele „Embros” și „Nea Ellas” publică telegrame din București după cari guvernul român ar fi intervenit în termenii cei mai energici la Sofia, în urma unor informațiuni precise că Bulgaria a mobilizat trei divizii în apropierea noii granițe a Serbiei-vechi. Guvernul bulgar a răspuns la această intervenție dând asigurările cele mai liniștitoare.

Comunicatul României.

București. — Biroul central al presei, controlând în loc competent știrile din Belgrad și Atena, după cari guvernul român ar fi intervenit la Sofia, află următoarele:

In cursul săptămânei trecute dnii Ristici și Papadiamandopol, miniștri Serbiei și Greciei la București, au fost înștiințați de guvernele lor asupra unei noi mobilizări a armatei bulgare, cu recomandarea de a aduce aceste fapte la cunoștința guvernului român. Vineri cei doi miniștri balcanici au comunicat dlui Titu Maiorescu la Sinaia, noutățile primite dela Belgrad și Atena. D. Maiorescu a răspuns că guvernul român era de mai înainte informat despre mișcările de trupe din Bulgaria și că a și intervenit la Sofia, atrăgând atențiunea că România nu va permite în nici un caz reluarea ostilităților între statele din Balcani, și cu atât mai puțin o acțiune militară tinzând a schimba frontierele hotărâte prin tratatul dela București. Răspunsul primit de guvernul român dela guvernul din Sofia este cu totul liniștitor.

Situația în Balcani iar se agravează.

Turcia va declara război Greciei.

— Bulgaria va intra și ea în acțiune. —

Arad, 9 Octombrie.

După știrile ce primum din Belgrad revoluțiunea albaneză a fost, aproape, înăbușită. Se pare însă că liniștea este departe de a se restabili în Balcani. Noul eveniment este pe cale de a izbucni, mai serioase decât cele cari s'au petrecut la frontiera albană-sârbă, și de natură de a provoca un nou război balcanic, de astădată între Turcia și Grecia.

Conflictul dintre aceste două state a luat o întorsătură foarte gravă care îngrijorează toate cercurile diplomatice. Telegrammele sosite din Atena arată că guvernul grecesc așteaptă ca Turcia să-i declare război.

O dovadă despre intențiunile agresive ale Turciei e faptul, că nu și-a demobilizat încă armata pe care o are toată pe picior de război. Poarta e influențată de hotărârile cercurilor militare, cari împing la un război cu Grecia.

Diplomația franceză face mari eforturi, atât la Atena cât și la Constantinopol ca să determine ambele state să ajungă la o înțelegere.

Curentul războinic la Constantinopol.

Constantinopol. — In cercurile comitetului junilor turci, care întreține legături cu cercurile comandantilor armatei, a început să ia proporții agitația pentru o acțiune a Turciei împotriva Greciei. Caracteristic pentru dispoziția junilor turci e o declarație a lui Talaat bey, care a zis că dacă Poarta se va găsi în fața unor condițiuni inacceptabile ale Greciei, atunci Turcia va începe imediat războiul.

Declarația lui Talaat bey se consideră ca un ultim avertisment la adresa Greciei. In chestia insulelor, Poarta va trebui să țină seamă de dorințele armatei și națiunii otomane.

„Ikdam” declară că la un refuz al Greciei, Turcia va răspunde prin înaintarea în Salonic.

Transporturile de trupe din Asia mică continuă.

Ee de remarcat că noua armată turcă se compune din soldați din Asia mică, a căror întrebuintare în Europa e interzisă prin tratatul din Berlin.

Munițiuni pentru Grecia.

Roma. — Ziarului „Mesagero” i se telegrafiază din Udine că după informații primite din Triest, 3000 lăzi încărcate cu munițiuni de război au fost imbarcate pentru portul Pireu. Un alt transport de munițiuni pentru Grecia ar fi gata să plece din Fiume.

Atac împotriva Cavallei.

Paris. — „Le Matin” află din Atena, că bașibuzucii au încercat un atac împotriva Cavallei și că au fost respinși de trupele grecești. A avut loc o luptă sângeroasă în care bașibuzucii au avut 500 morți și răniți iar Grecii 60.

Alianță turco-bulgară.

Viena. — In cercurile diplomatice cele mai bine informate de aci, se asigură că între Bulgaria și Turcia s'a încheiat o alianță care însă nu are un caracter ofensiv ci prevede numai coperarea celor două armate în caz când un război va izbucni în Balcani.

Italia și acordul turco-bulgar.

Roma. — Intr'un comunicat oficial, guvernul italian arată că n'are nici o cunoștință asupra existenței vre-unui acord turco-bulgar îndreptat împotriva Serbiei sau vre-unei alte puteri, adăugând că Italia e însuflețită de sentimentele cele mai amicale față de Serbia.

Franța și conflictul greco-turc.

Paris. — După știrile sosite aici din Atena, se constată că diferendul dintre Turcia și Grecia poate lua încă o formă periculoasă. Faptul că Turcia tot nu demobilizează precum și curentul războinic din armată și influința cercurilor militare asupra hotărârilor Porței fac ca posibilitatea unor noi complicații războinice să nu fie exclusă.

In cercurile politice franceze se crede însă că, cu toate acestea, se va ajunge în curând la aplanarea diferendului dintre Turcia și Grecia.

Diplomația franceză își dă toată silința atât la Atena cât și la Constantinopol ca să determine ambele state la compromisuri.

Înțelegere italo-turcă?

Roma. — Un comunicat oficial al guvernului italian declară că știrea răspândită de ziarul „Galois” asupra unei înțelegeri ascunse între Italia și Turcia cu privire la insulele Egee e lipsită de ori ce temei.

Răspunsul guvernului grec la contrapropunerile Porții.

Salonic. — Guvernul grec a comunicat delegatului turc că îi va da în scurt timp răspunsul la contrapropunerile Porții. Guvernul grec va pretinde ca tratativele să fie scurte sau să fie rupte, imediat ce nu se va ajunge la o înțelegere.

Grecia a făcut toate pregătirile spre a fi gata pentru ori ce eventualitate.

Ce vor Bulgarii?

Viena. — „Politische Korrespondenz” publică următoarea știre din Sofia care pare inspirată de guvernul bulgar:

In cercurile politice de aici se manifestează un curent pentru o politică activă a Bulgariei, avându-se în vedere complicațiunile posibile din cauza conflictului sârbo-albanez și posibilitatea unui conflict greco-turc.

Nu numai ziarele inspirate de macedo-bulgari, ci și cele inspirate de cercurile ruso-lile cer ca Bulgaria să se folosească de moment și să ceară revizuirea tratatului din București, ca să recapete cel puțin Cavalla și Serres și eventual și Coceana și Iștip.

Este sigur că deocamdată guvernul va cerca prin mijloace pacifice diplomatice să realizeze revizuirea tratatului din București.

Răscoala Albanezilor complect înfrântă.

Arad, 9 Oct.

Biroul presei sârbești anunță că ultimele raporturi sosite la Belgrad arată că comitații bulgari și restul bandelor albaneze au fost cu totul distruse în județul Monastir, unde autoritățile au restabilit ordinea.

In ultima luptă în jurul Prizrendului, dușmanul a fost suprins între două focuri ale trupelor sârbești din Prizrend și întăririlor sosite din Tetovo. Albanezii au fost complect înfrânți la Vraniste.

In urma înfrângerii de alaltăieri, suferită de Albanezi la vest de Prizrend, cercurile militare sârbești consideră răscoala Albanezilor ca și terminată. Fugarii albanezi sunt urmăriți fără milă de Sârbi.

Dună știri sosite din Üsküb, o anume parte a Albanezilor răsculați s'a refugiat peste granița albaneză. Armata sârbă a ocupat toate punctele strategice de pe graniță.

Un nou magazin de modă în Sibiu!

Rugăm pe toți cei interesați să ne cerceteze. Orice marfă nouă de modă actuală se găsește la noi cu prețuri convenabile. Vizitele nu obligă la cumpărare.

Materii de haine pentru dame,
Dantele și accesorii,
Ciorapi și jupoane.

ANDREE ȘI WACHNER
SIBIU, strada Cisanădiei nr. 15.

A 1434

Modă pentru bărbați,
Cravate, albituri,
Ciorapi scurți, brețele.

Dela Asociațiune.

— Ședința noului comitet. —

Sibiu, 8 Octombrie.

Ni se scrie:

Noul comitet al Asociațiunii, ales în adunarea generală dela Orăștie, și-a ținut prima ședință în 4 Octombrie n. Prezenți: președintele, 8 membri ordinari, 5 suplenți și un funcționar. S'au desbătut multe chestiuni, unele de interes public, d. p. concluzul pentru ridicarea unui monument mult regretatului nostru aviator *Vlaicu*, în locul său natal, la Orăștie, care i-a fost țanta și pentru cel din urmă sbor fatal.

Pentru redactarea „*Transilvaniei*”, organul Asociațiunii, referentul a prezentat două proiecte: *ex capite*. Întâiul în format mai mic cu un Nr. lunar, cheltuială anuală: cca 10.000 cor. Al doilea în formatul din anul trecut cu un Nr. lunar, cheltuială anuală cca 12.000 cor. Până aci era 6000 cor. pentru „*Transilvania*”. Adevărat că în fiecare an s'a încheiat cu deficit în timpul din urmă. Totuși a fost mare surprinderea să ne urcăm deodată la 12.000 cor. cu tot adausul *Analelor*... ce se proiecta a se scoate separat în 500 exemplare. Pentru echivalentul acestor cheltujeli mari, ne-am întrebat ce s'a publicat în „*Transilvania*” în anii din urmă? Și știe toată lumea, că materialul ce s'a dat în coloanele acesteia, a fost de-avalmă, în extensiuni extraordinare, uneori un singur Nr. în 10—12 coale de tipar. Cum se vede, mai mult un lucru de *fabrică*, decât de *studiu*. Era timpul suprem să se studieze chestiunea, pentru care s'a și numit o comisiune, mai ales că s'a ivit și norocoasa idee să ne întoarcem la vremile mai senine ale fericitului *Barițiu*. Să publicăm mai puțin, dar cu *studiu* serios și să lăsăm pentru alții costisitoarele exerciții de tehnică tipografică. (Observăm aici, că comitetul „*Astreii*” a trebuit să se conformeze hotărârilor adunării generale dela Orăștie. Red. Rom.).

În nex cu concluzele adunării generale s'a slevat din nou și deficitul școalei și internatului Asociațiunii din anul trecut de cca 5000 cor. Se știe din publicațiunile Asociației, că în anul trecut au fost 90 de elevi în internatul școalei, și cu toate acestea a rezultat deficitul amintit din cauza scumpetei extraordinare de astăzi. Până a nu fi această scumpete, internatul a susținut și școala din mijloacele sale proprii, ba, mai realiza și câte un excedent anual. În scumpetea de acum, să ne bucurăm că internatul se susține pe sine. Și aceasta o face, ca puține altele. Dar nu se poate aștepta ca internatul să susțină și școala, când numai salariile profesorilor și profesorilor iac 22.000 cor. pe an. Pentru această trebuință a școalei, conducerea chemată va trebui să îngrijească de alte mijloace, pe lângă eventualul excedent anual al internatului. Pentru că nicăiri nu se practică, cel puțin în sânul poporului nostru nu, ca din resursele internatului să se acopere și salariile profesorilor. Iar școlile publice, de pretutindeni, nu sunt întreprinderi pentru câștig *material*, ci pentru câștig *moral*.

În aceeaș ședință s'au votat încă următoarele:

1. Dlui *O. Tăslăuanu*, 100 cor. pașal pentru reprezentarea Asociațiunii la înmormântarea neuitatului aviator *Vlaicu*, în București.

2. Dlui *G. Stoica*, 100 cor. pentru 100 exemplare din broșura: *Alte vremi*.

3. Dlui *Iosif Schiopul*, 100 cor. pentru broșura: *Emigrarea Românilor în America*, care se va publica și în biblioteca populară a Asociațiunii fără a mai trece prin censura secției competente, fiind o chestiune mai grabnică.

De încheiere tot dijurne și pașal dlui *O. Tăslăuanu*, în exmisiune la Făgăraș pentru constituirea despărțământului de acolo, eventual și la Viștea inferioară. Apoi la Reghinul săsesc, în acelaș scop, deși e puțină nădejde de acțiune rodnică în asemenea despărțăminte, în care constituirea trebuie să se facă din centru cu cheltuieli extraordinare.

Timpu va arăta.

Pentru monumentul lui Vlaicu.

Ni se scrie:

Cu ocaziunea nunții dlui George Voda, cu d-șoara Eugenia Russu, ținută în 5 Octombrie, în comuna Vaideu — com. Turda-Arieș, la propunerea subscrișului, s'a colectat pentru monumentul neuitatului șoim al Ardealului suma de 50 cor., iar pentru fondul ziaristilor suma de 10 cor. 40 fil., dela dd.: Aurel It. Vodă, preot 10.—, Laurean Vodă, preot, 5.—, Emanuil Pop, s.-notar, 5.—, Ionas Patar, proprietar, 10.—, Nicolae Marcu, preot, 5.—, George Precup, proprietar, 5.—, Vasile Cerghizan, preot, 5.—, Pompei Vodă, medicinist, —.40, Ioan Voisan, medicinist, 2.—, Alexandru Tăutan, inv., 2.—, Alexandru Voda, preot, 5.—, Emil Voda, inv., 1.—, Ioan Voda, inv., 5.—, în sumă totală de cor. 60 și 40 fil. — Chirileu, 8 Octombrie. Aurel St. Vodă, preot.

Au mai contribuit:

Sebastian Rusan, preot în Vălcani, (din venitul petrecerei aranjate acolo) 86.—, Adam Lulă, preot, în Simeria 10.—, Scolarii dlui Ioan Dancu, inv., Omlas, 2.—, a) Biserica din Babșa, 2.—, b) din tas 1.40, c) școlarii 1.60, d) F. Mușeșan, preot, 2.—, e) Mihai Bocșa, inv., 2.—.

INFORMAȚIUNI

Teatru românesc

la țara ungurească.

Arad, 9 Octombrie.

S'au așternut ani peste ani de când *Pascaly* cu trupa lui de teatru s'a coborât în pământ și totuș peripețiile lor, vagabondajul lor artistic, trăesc încă viu în amintirile moșnegilor din țara Ardealului, cari ori când vine vorba de teatru, știu să-și amintească cu pietate și cu duioșie de el și de tovarășii lui. *Pascaly* s'a coborât de mult în pământ, dar ascunsă legătură care-l mâna la noi, a rămas moștenire tuturor generațiilor, cari au primit botezul sărbătoreșc al rampei. Aceasta legătură a trecut dela maestrul la ucenici și va rămânea durabilă. S'a manifestat de câteva ori, deși nu în toată plenitudinea ei. *Liciu*, bunul *Petre Liciu* a trecut în triumf prin Bucovina, unde și-a inaugurat activitatea pentru frații de sub domni străine. În strălucitul lui program era și Ardealul. Dar maestrul a murit, fără aș fi putut îndeplini dorința, decât în parte, la serbările jubiliare ale Asociațiunii. Alții l-au urmat. *Belcot* a trecut cu o trupă în Bucovina, *Antonescu* cu alta intră acum în Ardeal.

Ei vin să cucerească Ardealul cu melodia graiului românesc, grai doinitor de dulce, așa cum nu s'a mai auzit pe văile ardelenesti și ungurene.

Vor avea zile de sărbătoare cei ce caută delicii și mângăieri în sunetul risipei de comori, în lumina fascinată a Artei. Vom avea zile cum rar a avut generația noastră de azi, care și-a trecut viața în larva senzațiilor comune sau în cultul durerilor, a revoltelor și nădejdelor de mai bine. Venirea între noi a actorilor bucureșteni, sărbătoreșca *Thaliei* românești aici la noi, cu splendorile frumșetilor ei va însemna zile memorabile în sforțările vieții noastre cotidiene. Orice pas al lor făcut pe pământul țării ungurești, va însemna un pas înainte în conștiința noastră națională. Orice vorbă va cădea din adâncul sufletului lor, nu va cădea pe peatră.

Iancu Caragiale, punctul culminant al unei familii de actori, el care a cutreerat Ardealul și țara ungurească, își va plimba suflul geniului printre fiii de iobagi. Risul lui tăetor, închis între filele cărților, se va ridica mai viu și mai paradoxal ca ori când, înseninând mulțimea. Tărâni privind pe scenă pe Ion Nebunul, Anca și ceilalți vor recunoaște propria lor viață în aspecte sguđuitoare. Ion Brezeanu cu gesturile lui, cu acel „nu știu cum” și „nu știu ce” care la el iau

proportii nedefinite, va stârni furtună de râsete, veselii delirante, plăceri estetice profunde, de cari totdeauna a avut noroc acest rege al comediei românești. Nu-i vom primi ca pe *Pascaly*, cu scene improvizate prin șuri ori cârciume, cu tot convoiul sărăciei noastre... Aici în Arad vor juca pe scena Teatrului orașenesc și la reprezentațiile lor vor lua parte și străinii.

Ii vom primi așa cum se cade să primim pe purtătorii artei românești, pe preoții artei adevărate, care face gloria permanentă a unui popor.

Vor începe cu *Alba-Iulia*, cetatea lui *Mihai-Vodă* și mai târziu a unirii. Urâm acestui început faima de-a fi solul unirii prin cultură.

Suntem informați, că *Românii din Alba-Iulia* vor face poimâne, *Sâmbătă*, o primire grandioasă artiștilor români de sub conducerea dlui *Victor Antonescu*. Publicăm cu această ocazie înc'odată ordinea turneului pentru primele trei săptămâni.

Sâmbătă 11 și Dum. 12 Oct. n. la Alba-Iulia
Luni 13 și Marți 14 Octombrie n. la Blaj
Mercuri 15 și Joi 16 Oct. n. la Sebeșul-Săsesc
Vineri 17 și Sâmbătă 18 Oct. n. la Făgăraș
Duminică 19 și Luni 20 Oct. n. la Orăștie
Marți 21 Oct. a 3-a reprezentație la Blaj
Joi 23 Oct. a 3-a reprezentație la Sebeșul-săsesc
Vineri 24 Oct. a 3-a reprezentație la Făgăraș
Sâmbătă 25, Dum. 26 și Luni 27 Oct. la Sibiu
Marți 28, Mercuri 29 și Joi 30 Oct. la Arad.

La Brașov sunt anunțate reprezentațiile pentru 3, 4 și 5 Noembrie st. n. Pentru celelalte localități se va stabili termenul zilele aceste.

La Orăștie, compania dramatică *Victor Antonescu* va da tot *Duminică 19 Octombrie* un matineu pentru țărâșimea din Orăștie și jur, cu prețuri absolut reduse, de 80, 50, 30 și 20 fileri, ca și țărâșimea română să se desfate la frumusețile artei.

La *Alba-Iulia*, unde au loc primele reprezentații ale trupei, vor sosi un mănunchiu de scriitori și critici de teatru din București. Se nrevede acolo un frumos succes.

„*Societatea pentru fond de teatru*” a invitat toate comitetele filiale din orașele în cari va juca trupa dlui *Antonescu*, să întimpine cu căldură întreprinderea și să-i dea tot sprijinul necesar.

Insuflețirea ce vom arăta cu toții va fi indicul cel mai frumos al puterii noastre de viață.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță vreme schimbăcioasă și răcoroasă, în multe locuri plo.

Prognostic telegrafic: vreme schimbăcioasă, răcoroasă, în multe locuri plo.

Temperatura la ameazi a fost 14.4 C.

Ministrul *Jankovich* despre școalele noastre. Se vede că de păreri presei străine țin seamă și guvernării noastre. Mai ales presa vieneză bagă din când în când în răcori pe purtătorii portofelelor din țara noastră. Răspunsul e totdeauna gata, și un ziarist să intervieze pe un ministru se găsește la toată bună vreme. — Foile vieneze au alarmat publicul și opinia publică din capitala Austriei că guvernul contelui *Tisza* vrea să ne închidă 800 școale românești cu gândul, ca în locul lor să deschidă școli de stat. Ministrul *Jankovich* vine acum și desminte știrea aceasta în felul următor:

„Noi în fiecare an ridicăm 100 școale, dar acest fapt nu înseamnă că am închide școlile comunale, știut fiind că lipsa de școale, din an în an e tot mai mare. Școale nemaghiare se închid numai în cazul, că localul nu e corespunzător sau ne silește la aceasta altă cauză ponderoasă. Dar dacă e vorba de închiderea unei școale, se atrage luarea aminte a celor competenți de trei-patru ori și numai dacă comuna nu e în stare să susție o școală care corespunde cerințelor legale, ridică statul o școală corespunzătoare. Închiderea unei școli se înfăptuiește numai dacă sunt destule motive cari glăsuiesc pentru pecetluirea ei. Dacă statul face o școală nouă, detrage subvenția celei vechi. Statul pe baza legilor din 1869 poate sili ori ce comună să ridice școale. Se prea poate ca în prezent să fie în curgere cercetarea în contra câtorva școale, însă numărul lor nu-l pot spune. Dar la nici un caz nu e atât de mare pe cât se spune. Chiar acum am fost în Ardeal să inspecționez școale și nu pot spune decât cuvinte de laudă despre cele ce am văzut. Nu e adevărat că am călcat pământul Ardealului pentru o apropiere maghiaro-română”.

Atât zice d. ministru și probabil câteva foi din străinătate, dacă nu-i cunosc îndeajuns, vor crede. D. mini-

stru ar putea zice că nici nu am pierdut nici o școală și noi nici atunci nu-l putem trage la răspundere. E firesc că pentru închiderea unei școale se caută și se găsesc motive. D. ministru spune că școlile noastre se închid numai dacă edificiul nu corespunde cerințelor igienice. Dar noi i-am putea spune cazuri când edificiul, până când adăpostea școala noastră, nu era corespunzător, dar îndată ce a fost sălășluit în el școala de stat, nimeni nu a mai avut nimic de excepționat. Mai este încă ceva ce nu prea înțelegem din răspunsul ministrului Jankovich. Amestecă școlile comunale cu școlile confesionale. Știm că îndeosebi acestea din urmă suferă mai mult, și când e vorba de închiderea școlilor românești, tributul de jertfă îl aduc cele confesionale. Se poate oare ca d. ministru al cultelor să o facă aceasta în mod conștient? Se prea poate ca școlile comunale, de cari vorbește ministrul Jankovich se admoniază de 3—4 ori, dar putem spune că cele confesionale la prima admoniare se și pecetluiesc.

Nu știm dacă ultima propoziție din interviewul ministrului Jankovich, care se referă la împăcare, ascunde mai multă dreptate decât cele cari privesc școlile, a căror situație e în competiția Dsale.

DEPUTAȚII BUCOVINENI PENTRU NOI. În a 25-a zi a lunii Octomvrie se deschide Reichsrathul și Români bucovineni se pregătesc la o acțiune comună în favorul nostru a celor de sub coroana stului Ștefan. Vor interpela pe ministrul pres. Stürgkh, înșirând suferințele și nedreptățile ce ni se fac nouă, și vor întreba dacă guvernul ungar e înduplecat să-și schimbe față de noi atitudinea de până acum, căci acțiunile guvernului unguresc sunt periculoase pentru politica externă a monarhiei. Interpelația Românilor bucovineni va fi sprijinită de cei mai marcanți membri ai partidului creștin-social.

Dela conferința păcii din Haga. Cu ocazia conferinței interparlamentare dela Haga, s'a schimbat următoarele telegrame între delegația română, din inițiativa dlui Scarlat Lahovari, senator și director al ziarului „La Roumanie” și M. S. regele Carol:

M. S. Regelui, la Sinaia.

„În ziua aceasta când stima și admirația întregii lumi civilizate se îndreaptă către augusta persoană a înțeleptului nostru rege, acei ce au muncit pentru pacea din Balcani și cari fac parte din grupul interparlamentar al României, reuniți în această capitală, unde a fost zidit palatul păcii, nu pot găsi o ocaziune mai favorabilă de a Vă anunța sentimentele lor de mândrie națională și de respect, de afecțiune și de devotament față de persoana marelui și gloriosului lor rege”.

(ss) Al. Constantinescu, fost ministru, Charles Lahovary și Stanislas Cihorsky senatori, Dem. Nenițescu, George Dobias și Dr. Vișoiu-Cornățeanu, deputații.

Iată și răspunsul dela Castelul Peleş:

Dlui Al. M. Constantinescu,

La Haga.

„M. S. regele m-a însărcinat să arăt grupului interparlamentar din România cele mai calde mulțămiri pentru sentimentele de dragoste și de devotament cari l-au fost exprimate cu ocazia inaugurării palatului păcii”.

Aghiotant de serviciu:

Lt.-colonel Angheliescu.

Se anunță din Londra: „Jewish Chronicle” află din Paris că la una din ședințele conferinței interparlamentare din Haga, senatorul român Lahovary, a vorbit despre ororile celui de-al doilea războiu balcanic și a cerut ca chestiunea să fie pusă la ordinea zilei în viitoarea conferință.

Contele Golet de Allviela, deputat belgian, a propus ca viitoarea conferință să prepare o completare a tratatului din Berlin din 1878, prin care să asigure libertatea religioasă și a învățământului, tuturor popoarelor din Balcani.

Această propunere inspirată, probabil, de guvernul bulgar, a fost înaintată spre examinare.

Câțiva delegați au intențiunea să aducă în discuție, cu această ocazie, chestiunea evreilor români.

Ministrul de război se duce. Ziarele vieneze și îndeosebi „N. Fr. Presse” au știrea că ministrul de războiu Krobatin părăsește postul și în locul lui va fi numit C. Hany comandantul cavaleriei. Multe schimbări se mai fac și la conducerea armatei noastre.

În amintirea lui Vlaicu. În comuna Ludoșul de Murăș s'a slujit în Octomvrie un reculem pentru odihna sufletească a lui Aurel Vlaicu. A luat parte aproape toată preoțimea districtuală.

Neumannesștil, fabricanții de spirt din Arad sunt baroni maghiari. Casa magnaților va avea în curând câțiva magnați noi.

Timpul în Europa. În urma descreșterii accentuată și continuă a presiunii atmosferice, depresiunea din nordul Europei a înaintat către sud, aducând ploaie în Franța, Austro-Ungaria și nordul Italiei. Centrul depresiunii, probabil ocupă nordul Europei (Petersburg 747,7) Presiunea mai ridicată de 760 mm. ocupă sud-estul și parte din sudul Europei. Temperatura s'a mai ridicat în centrul și în estul Europei, iar la vest s'a coborât puțin.

O mare criză muncitorească amenință Anglia. Se știe din telegrame că proprietarii țesătoriilor de bumbac din Lancashire au hotărât să declare un lock-out. Știrea e de o gravitate extremă. Iată origina acestui conflict dintre capital și muncă, conflict care amenință să lovească 85,000 de muncitori.

Acum vre-o câteva săptămâni, lucrătorii dela țesătoria de bumbac din Bolton au declarat greva, pentru că patronii nu voiau să concedieze pe un șef de atelier, care se purta foarte rău cu lucrătorii. Patronii, exasperați că nu găsesc destulă slugărnice la muncitori, au luat hotărârea că dacă greviștii nu reiau lucrul până la sfârșitul acestei luni, să închidă toate fabricele lor.

Nu se poate închipui emoția ce-a produs în toată Anglia aceasta hotărâre. Întâiul ei rezultat va fi că vor rămâne imediat pe drumuri peste o sută dauăzeci de mii de oameni și că alți peste șeaze sute de mii de oameni vor suferi direct sau indirect de pe urma tiraniei patronale. Al doilea rezultat stă în turburarea ce va aduce nu numai în industria bumbacului, ci în întreaga industrie din Anglia.

Intr'adevăr industria bumbacului e una din cele mai importante din Anglia și orice zdruncinare a ei are imediat repercusiune în toate celelalte ramuri de industrie. Industria generală fiind atinsă, patronii, cum au și arătat intenția, vor declara lock-out-uri în alte direcții industriale și urmarea va fi că, la rândul lor muncitorii dela căile ferate, dela mine, transporturi și chiar dela poștă vor răspunde cu o grevă generală. Dacă lucrurile ajung aici, Anglia va înregistra una din cele mai grave crize industriale din câte a avut până acum.

Pentru a da o idee de importanța industriei bumbacului în Anglia, e de ajuns să arătăm că acum un veac producția țesătoriilor de bumbac se ridica la 25 milioane în Lancashire; acuma, ea ajunge la 3 miliarde de lei.

D. Leon M. Popescu din București, proprietarul filmului național „Războiul independenței române”, reprezentat și la noi, ne roagă să publicăm că filmul „Inmormântarea lui Vlaicu” reprezentat la cinematograful „Urania” din Arad, care a produs mare indignare în cercurile românești dela noi, — nu este produsul casei românești de filme „Leon Popescu” din București. Și, dacă cumva s'a amestecat această firmă pentru reclamă, este o *mistificare*. „Casa noastră — scrie d. L. Popescu — n'a autorizat până în prezent reprezentarea acestui film decât la Cluj, în dimensiunile și sub titlul fixat de noi.”

Logodnă. Drăgălașa dsoară Aurica Mezei din Arad și d. Vasile A. Drincu inv. în Bârsa logodiți.

Felicitări!

Societatea academică „Petru Maior” s'a constituit în adunarea sa generală din 22 Sept. st. v. (5 Oct. n.) pentru anul de universitate 1913—14 în modul următor:

Comitetul societății: prezident: I. Victor Vlad, stud. la arhitectură; viceprezident: Ioan Alămorean, stud. la medicină; secretar: Romulus S. Molin, stud. la drept; controlor: Constantin Murariu, stud. la medicină; casar: Victor Jula, stud. la med.; bibliotecar: Liviu Ionașiu, stud. la med.; vicebibliotecar: George Mi-

hallov, stud. la tehnică; notari: Vasile Iliescu, stud. la med. și C. Ardelean, stud. la filosofie; econom: Vasile Ilea, stud. la medicină.

Comisia literară: Nicolae Baboie, stud. la filosofie, Andrei Crăciun, stud. la tehnică, Victor Jula, stud. la med., Vasile Cheresteș, stud. la filosofie, Teodor Neș, stud. la filosofie, Adrian Suci, stud. la arhitectură și I. Victor Vlad, stud. la arhitectură.

Comisia de supraveghiere: Matei Sofonea, stud. la med., Adrian Suci, stud. la arhitectură, Nicolae Tipuriță, student la acad. com.

Cununile lui Vlaicu și medaliile lui le aduce în chipuri curate revista „Cosinzeana” dela Orăștie în numărul său din săptămâna de față.

Dintre multele zeci de cununi, ce s'au depus pe sicriul lui, încât erau încărcate trei cară cu ele, părinții lui Vlaicu au adus cu ei două din cele mai frumoase: cununi splendide cu foi de argint și de aur, una dată de ministrul român de agricultură, alta de societatea „Frăția”. A adus totodată cele două medalii prețioase ce i se daseră de regele Carol: medalia de Cavaler al Coroanei Române și „Virtutea Militară”. Le păstrează iubiții săi părinți în Bintiți, ca scumpe și jalnice suveniruri dela dragul lor fiu.

Revista „Cosinzeana” le-a fotografiat și le aduce în fruntea numărului său din săptămâna de față, ca să le vadă și publicul nostru cetitor. Iar în numărul trecut a adus, precum se știe, foarte interesante vederi de pe Calea-lui-Vlaicu, spre și peste Carpați.

Recomandăm cu căldură cetitorilor noștri să-și aboneze de probă această revistă literară ilustrată, cu prea frumoase vederi din lumea românească și din lumea mare, — și care se îmbie pentru *numai 1 cor. 80 fil.* pe ceste din urmă 3 luni ale anului, în loc de 3 cor. cât e pretul.

Miscarea sufragetelor din Anglia. Dealungul veacurilor arta a urmărit și oglindit întotdeauna manifestările vieții. Filmul care este și el o parte din teazaurul artistic al omenirei, corespunde pe zi ce trece mai mult cerințelor și tendințelor frumosului desăvârșit. Dacă la lumina rampei, Sarah Bernhard a știut să-și cucerească un loc de frunte printre slujitorii artei, jocul extraordinar al neintrecutei Asta Nilsen a făcut cu drept cuvânt ca ea să fie numită Sarah Bernhard a Nordului.

Momentul culminant al talentului covârșitor al Astei Nilsen îl găsim în drama socială. Durerea omenească, isvorită din cauze adânci sociale, își găsesc oglindirea cea mai fidelă și mai impresionantă în jocul puternic al Astei Nilsen. Aceasta o dovedește într'un chip magistral rolul marelui artiste în drama mijmică „Sufrageta” de Urban Gad, care se va reprezenta la Cinema Venus și care a reputerat în străinătate succese de acele cari consacră și încoronează o operă. Fiind unicul film de 3500 de metri și având ca subiect cea mai isbitoare caracteristică a zilelor noastre, drama „Sufrageta” care este prima lovitură a seriei din 1914, a făcut o impresie adâncă asupra cercurilor artistice din centrele mari europene. Este vorba în această dramă de problema drepturilor femeii și de consecințele luptei politice a sexului frumos. Autorul a știut să prindă momentul caracteristic al acestei lupte, reprezentând pe una din marile agitatoare lepădându-se de viața de familie și intrând în lupta pentru o idee.

Mama de odinioară, devenită conducătoare politică nu mai are înțelegere pentru copiii ei. Fiica, în pragul vieții, este lipsită de îndrumarea mamei. Sicând dragostea își face sălaş în inima tinerei fete, cine s'o lămurească, cine s'o conducă? Și ce contrast! În vreme ce fiica trăiește emoțiunile dragostei, mama se avântă în lupta politică suferind închisoare, complotând și agitând.

În cele din urmă fiica este și ea atrasă de curentul luptei politice și devine și ea martira unei idei. Complotând, ea ajunge să comploteze contra aceluia pe care l-a iubit. Iată-o că așează chiar un explozibil sub masa ministrului, omul iubit de odinioară, fără ca ea s'o știe. Și când o află inima iubitei renaște, tresare și învinge. Momentul acesta trebuie văzut ca să fie simțit; el apare pe film în strălucirea care răpește, subjugă și convinge.

ECONOMIA**Bursa de cereale din Budapesta.**

(După 50 klgr.)

Grâu pe Octombrie	10.55
Grâu pe Aprilie 1914	11.37
Secară pe Octombrie	8.08
Secară pe Aprilie 1914	8.84
Ovăș pe Octombrie	7.51
Ovăș pe Aprilie 1914	7.70
Porumb (cucuruz) pe Maiu 1914	6.42

Bibliografie.

A apărut:

Revista Teatrală, publicație teatrală-culturală. Organul „Societății pentru fond de teatru român”. Apare de 6 ori pe an (în Ianuarie, Martie, Mai, Iulie, Septembrie și Noiembrie), sub conducerea secretarului literar al societății: Dr. Horia Petra-Petrescu.

Cuprinsul: Către cetitori! — Spre știință! — Din vorbirile lui Iosif Vulcan (Progresul nostru cultural până în 1884, vorbirea din Arad, 1884). — Jertfa lui Avraam, fragm. din drama în versuri „Hagar” de Ion Broșu. — Piese teatrale vrednice de jucat (22—25). — Un teatru românesc de diletanți în Bucovina (acum 23 de ani). — Două turnee artistice (în 1913) ale foștilor noștri bursieri, de Ștef. Mărcuș. — O „casă a poporului” și mișcarea noastră teatrală. — Otto Ludwig. — Greutățile începutului: („casina” și „șezătorile” părintelui Pietryga). — „W. Tell” ca reprezentație la sate, în Germania. — „Ion” și „Bucur” recenzii. — Din autori dramatici străini: Ludovic Anzengruber și piesa sa „Curtea fără stăpân”. — Concertul reuniunii rom. de muzică din Orăștie, de Dr. I. Cl. Iuga. — Apariții nouă literare. — O veste bună. — Trupa V. Antonescu la noi. — Cronica: Dna Triteanu în „Biserica neagră” din Brașov, etc. Ilustrații: Grigore Manolescu și Grigore Manolescu în rolul lui Hamlet.

Redacția și administrația: Dr. Horia Petra-Petrescu, Brașov (Brassó), Str. Castelului 70—72. Membrii ordinari, pe viață și fondatori, cari și-au plătit taxele primesc „Revista teatrală” gratuit. Altfel, în abonament, costă 3 cor. pe an, 1.50 pe jum. an. (4 lei România). Abonamentele se plătesc înainte. Reclame pe paginile copertei sunt foarte binevenite. Astfel se sprijinește societatea noastră. Numărul 50 bani.

POSTA REDACTIEI.

Titl. Ș. În numărul de mâne.

R. S. R. Am rectificat în numărul nostru de ieri.

S. Cr. Bp. Se va publica. Întârzie din lipsă de spațiu.

Zaharie. A. I. Scrisoarea a sosit prea târziu, după încheierea paginei. Dacă publicăm mâne, sosește iarăși prea târziu. Rândurile din fruntea informațiilor vor fi totuși binevenite.

Posta Administrației.

Dumitru Rachită, Șeica-Mare. Până cu finea anului c. aveți de solvit 9 cor. 40 fil.

Aurel Vodă, Chirileu. Aveți de solvit încă 11 cor. 80 fil. până la finea anului c.

Pavel Colariu, Oravița. Am primit 7 cor. în contul abonamentului pe cvart. IV a. c.

Vasile Popoviciu, Șiria. Am primit 7 cor. ca abonament până la finea anului curent.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Bătătorile,

In 997

scortoșenia pielii, urciilor de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți

„CANNABIN”

1 sticlă 1 cor., francată
1 coroană 40 fil., 3 sticle
franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la pregătitor: Dr. E. FLESCH, farmacie la „CORONĂ” în Győr.

„COSINZEANA” de probă!

Pe lunile Octombrie, Noiembrie, Decembrie v. a. c. fiecare poate avea frumoasa revistă literară ilustrată „COSINZEANA”, dela Orăștie, care altfel costă pe 3 luni trei coroane, — pentru

numai 1 coroană 80 fileri.

Fiecare familie românească de cărturar, care n’ar avea încă această revistă, să grăbească a și-o abona pe aceste 3 luni de probă, trimițând neînsemnata sumă de 1 80 la:

**Administrația „COSINZEANA”
în Orăștie — (Szászváros).**

Co 1457

Casă de vânzare.

O casă nouă constatătoare din 5 odăi, curte, pivniță, instalație electrică și canalizare, telefon la ușe, etc., se află de vânzare momentan din mână liberă, cu prețul de 12.000 coroane se află în Sibiu, Schützengasse Nr. 17. Doritorii să se adreseze la Iosif Joandrea, Târgul vitelor Nr. 7.

(Io 1455—8)

Un scriitor

află aplicare în cancelaria subscrișului pe lângă condițiuni favorabile. De preferit sunt cei cari cunosc cărțile funduară și pot scrie și la mașină.

Dr. Enea Andrea, avocat
Nocrich — Ujegyház.

(A 1456—0)

Caut un scrietor

cu practică deplină cu începerea din 15 Octombrie pe lângă condițiuni favorabile. Cari știu scria cu mașina sunt preferiți.

Dr. LUCIAN GEORGEVICI, avocat
Temesrékás.

(Ge 1457)

Atențiune!

50,000 perechi de ghete! 4 perechi de ghete numai cu 9 cor.

Mai multe fabrici mari ajungând în stare de insolvență m’au însărcinat a vinde un număr mai mare de ghete pe un preț cu mult mai scăzut decât costul de producțiune. Vând prin urmare oricui 2 perechi de ghete cu șireturi pentru domni și 2 perechi pentru dame, din pele de culoare castanie sau neagră, cu galoși, cu talpă de pele bătută bine cu cuițe, cel mai nou și mai elegant fason, mărime după număr.

Aceste 4 perechi costă numai 9 cor. Le trimit cu ramburs. Schimbul e permis, sau banii se returnează.

**S. Urbach’s, Schuh — Export
Krakau, Oesterreich Nr. 78.**

U 1522

RADÓ GYULA

magazin de pardesiuri pentru dame

ARAD.

Mi-a sosit un foarte bogat asortiment de

noutăți pentru

toamnă și iarnă

și anume:

Raglano engleze,
Raglano jumătate lungi,
Pardesiuri moderne pentru dame,

Rocuri de plisea și
Caracul,

Pardesinri Broccat,
Rocuri pentru teatru,
Blani engleze,

Pardesiuri de lână,
Rocuri pentru fete,
Rocuri pentru copii,

Costumuri engleze,
Talii moderne,
Halaturi,

J poane moderne,

Haine de doliu și talii de doliu.

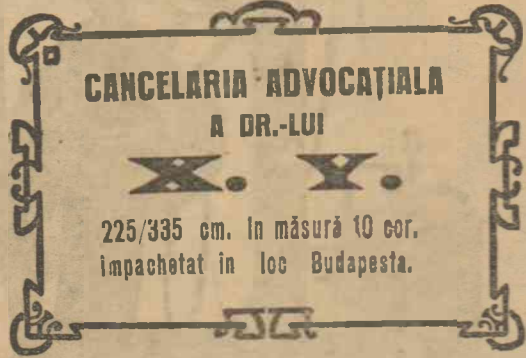
Prețuri fixe!

(Ra 1401)

Telefon 238.

Kratochvill Agoston turnătorie de lucrări de artă și firme. ::
BUDAPESTA, VII., Cserhát u. nr. 22.

Ka 143-30

Tabele de firmă vărsate din bronz și zinc pentru ofițeri, medici, avocați, ingineri, arhitecți, execută frumos și modern. Cea mai mare fabrică în branșa aceasta în Ungaria.

Cel mai natural și cel mai modern miros de flori este

„Rosa Centifolia”.

1 sticlă 5.—, 7.50 și 12 cor.

De vânzare la :

Török Andor és Társa
drogherie

Arad, bulev. Andrassy nr. 20.

(To 1369)

VIȚĂ AMERICANĂ ALTOITĂ

He 1429

precum și viță americană pentru altoit, cu și fără rădăcini, în diferite varietăți furnizează renumita și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

FR. CASPARI

(Nagyküküllő vm.) Mediaș. — Medgyes.
Serviciu conștiințios. Soluri garantate
Catalogul se trimite la cerere gratis și franco. In catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel că înainte de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în scris sau verbal dela dnii proprietari cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere ce o pot avea în firma de mai sus.

CORSETT CHIC Fa. 648

Cel mai modern atelier de specialități de corsete din sudul UNGARIEI.

Aduc la cunoștința on. dame că execut cele mai elegante legătoare de casă pentru pânțec și corsete mari (Priacs), la cari întrebunțez numai oase veritabile de pește Prețuri moderate.

soția lui **TEODOR FAUR**
Timișoara-Iosefin
strada Török numărul 1.

Ateliere de model: Deva, Petrojeni, Vârșeț, Panciova, Becicereculmare, Madoș, Beregszász, Törökbecse.

Atelier artistic pentru pletarea sticlei și mozaicuri de sticlă venețiană !

Palka József

proprietarul crucel de aur papale pentru merite „Pro Ecclesia et Pontifice”

BUDAPESTA, VII. Baros-utca 59.

Fondat în a. 1894. :: Telefon József 2-88.

Pregătește în **ferești colorate** p. biserici în execuție stil modern simplă și artistică.

Mozaicuri venețiene de sticlă.

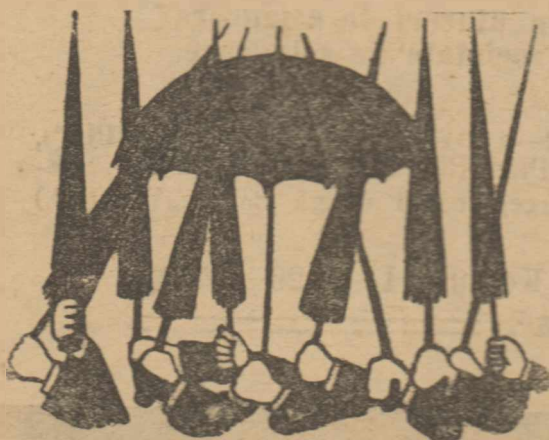
Icoane pentru altar, ornamente și statuete pentru pereți în execuție artistică din material venețian. — Modele și prospecte trimitem gratuit. — La cerere mă prezint în persoană pentru luarea în primire a lucrărilor. Pa 1165

ATELIER FOTOGRAFIC Heinr. Gust BRAȘOV, Târgul grâului 8.

Cu 744

Unde se pot cumpăra cele mai bune și mai elegante **plchiere?** numai la fabrica de ploiere a lui

GUSTAV SCHMIDT, Piața mare Sibiu

în palatul **Bedenkredit** se pot afla noutățile cele mai moderne

En-tout-cas

și ploiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitate cea mai bună cu prețurile cele mai ieftine. Si 120

ZADARNIC CAUȚI D-TA

(A 1367)

ghete frumoase, bune și elegante, căci nu vei găsi câtă vreme nu vei merge să-ți cumperi ghete dela „Clobota roșie” (Piros cizma) a „Asociațiunii călțunarilor din Arad” («Aradi czipészek termelő szövetkezete») piața Libertății Szabadság-tér) nr. 14. —

Asortiment foarte bogat de totfelul de ghete pentru bărbați, femei și copii, ghete pentru picioare bolnave, etc., executate elegant, din material durabil. :: Prețuri moderate.

O SINGURĂ INCERCARE VĂ VA CONVINDE.

Asociațiunea călțunarilor din Arad, piața Libertății 14.

In mai multe rânduri decorat. :: Fondat în anul 1884.

Heckenast János

constructor de altare, sculptor și auritor. Restaurătorul diecezei de Szombathely.

Pregătește: iconostase, altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pe lângă prețuri convenabile. Se recomandă la renovarea altarelor vechi. — Planuri și cataloage trimit gratuit precum și primirea muncii o face pe speșele sale proprii. Primește spre aurire tot ce se ține de această branșă. He 1402

Prețuri moderate. :: Condițiuni favorabile de plată.

Restaurantul „Gambrinus”,

este renovat radical și aranjat cu comfort modern; bucătărie excelentă, vinuri curate excelente, prețuri moderate. — Săli speciale.

Sa 1891

Cu stimă: **SZALAY IMRE**, ospătar.

In depozitul meu de piane înființat de mine la 1850 și condus și acum de mine în Arad, strada Deák Ferencz 28 (în casa proprie). Țin în depozit piane vechi și noi.

PIANE PIANINE și HARMONII

în coloare cafenie neagră și mat, lucrate după sistemele-modele ale celor mai renumite fabrici cu mecanism englez și vienez, cu 3 pedale îmbrăcate în fier triplu.

Țin în depozit fabricatele: Bösendorfer, Ehrbar, Stingl, Koch și Korselt, Thek, Lanberger și Gloss Petrof, Huátay, Neuburger, Hoffman-Czerny, Pattart, Luner, Bichter, Frödl, Cramerr-Mayer, Ast, Beregszászi, Stelzhammer. — Piane spre luchiari lunar de la 10 cor. în sus. Acordările le face specialistul meu d. Henrik Ehrbar. Taxa pentru acordare în oraș centru 2 cor., suburbii 3 cor., provincie după învoială. — Orice comandă, acordare ori reparare rog să se trimită la adresa

KRISPIN JÓZSEF
PRĂVĂLIE DE PIANE
A R A D, DEÁK FERENCZ-UTCA Nr. 28.

(KI 83, - 12)

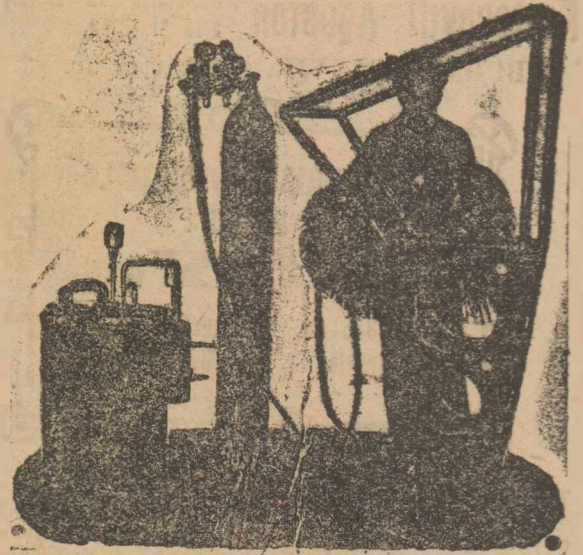
Prima fabrică pentru lipit și tălat cu autogen.

Körmendy Ferencz és Tsa

BUDAPESTA, IX. Üllői út 117 szám.
Telefon 20-59.)

Invenție ungurească, brevet propriu
Pistolei cu penește! Pistolei nu se încălzește!

Specialități pentru aranjarea lipirei autogen.
Primește spre lipire orice obiecte de fier și metal, precum și cazane, apoi execută recitoare de apă, boilere și corpuri recitoare.

(No 190-120)

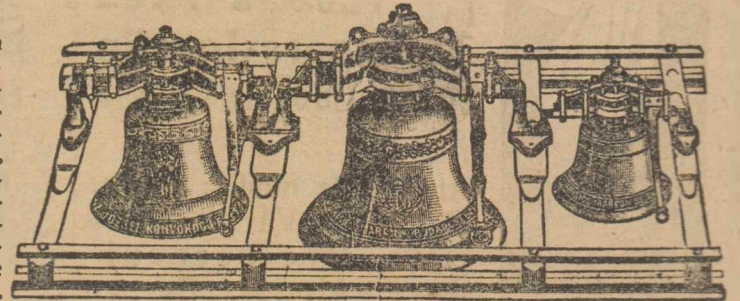
PRIMA TURNĂTORIE DE CLOPOTE.

Ju 981

JURISICS MÁRTON

BUDAPESTA, Rozsa-u. 51-53.
Telefon 77-51.

Ex. orice lucrare în această branșă: expe. ază clopote excelente cu tonuri curate și pline, retoarnă clopote vechi, remontează clopote vechi pe coroane învârtitoare din fer vărsat sistem Pozdech, eventual pe coroană învârtitoare din fer făurit. Schimbă limbi învechite etc. Execută staluri drepte și orizontale din fier de clopote, cu prețuri moderate. — Cu prospecte servesc cu plăcere. Mai departe executăm tot felul de aranjamente complete pentru ateliere de lăcătușerie și făurarie.

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,348.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în
Sibiiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinașunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca revizitori buni și cu legături — pot fi primite oriocând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECȚIUNEA: SIBIIU—NAGYSZELEN (CASA „ALBINA”),
AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉ-
KES, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN Arad str. Jozsefföherceg nr. 1 (lângă Banca „Victoria”).
Ba 240-156) Telefon nr. 850

Agentură principală: IULIU ROȘESCU, Cluj (Kolozsvár), Kossuth L.-u. 26.

Agentura principală Lugos, la filiala „ALBINA”.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

TELEFON
NR. 750.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1|a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, fol, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebrele se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă.

Prețuri
moderate.

Salon de pălării de modă

ADLEFF, Sibiu, strada Honterus **8.**

Invit on. dame a vizita asortimentul meu bogat în toate nouățile de TOAMNĂ și IARNĂ.

== Fără silă de cumpărare. ==

Reparaturi și modernizări se fac în grabă și ieftin.

A 1451

Mare asortiment în toate articolele de branșă.

NUMAI ÎN SALONUL DE MODE

GEORGE RUMMEL
SIBIU, Honterusgasse n. 5

se execută costumele cele mai bune și strict englezești, precum și alte haine. Pune la dispoziția stim. dame cele mai nouă și clasice jurnale. Ori-ce comandă se execută în 8—10 zile. — La damele din provincie iau probe în 6 oare de două ori. Haine de doliu le execută în 12 ore. (Ru 964)

Convingerea e siguranța cea mai bună. La comande mari mă prezint oriunde pe spesele proprii:

Bencsik Zsigmond în DEVA

Oferă: Ghete americane și franceze cusute cu mâna în atelierul propriu precum și ghete gata, format modern pentru bărbați femei și copii. **Galosi, ghete comode și pentru gimnastică.** Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru tocuri la ghete și creme excelente. Ghete pentru picioare neregulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comande din provisie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu :: prompt ::

Bo 318

Dufek Kálmán, atelier de colorat și fabrică de cușore pe cale chimică

Cluj (Kolozsvár), str. Hegedüs Sándor nr. 5.

Recomandă colorarea și curățirea pe cale chimică a hainelor de dame și bărbați, pe dețior, lu crurilor brodate și de mână etc în bucate gata sau desfăcute de o'altă, pe lângă o executare conștiințoasă și recunoscută de solidă. Am introdus: desinfecția și curățirea penelor, la caz de urgență în timp de 12 ore. — Comandele cu posta conștiințios și punctual. — Hainele de doliu se execută cât se poate de repede.

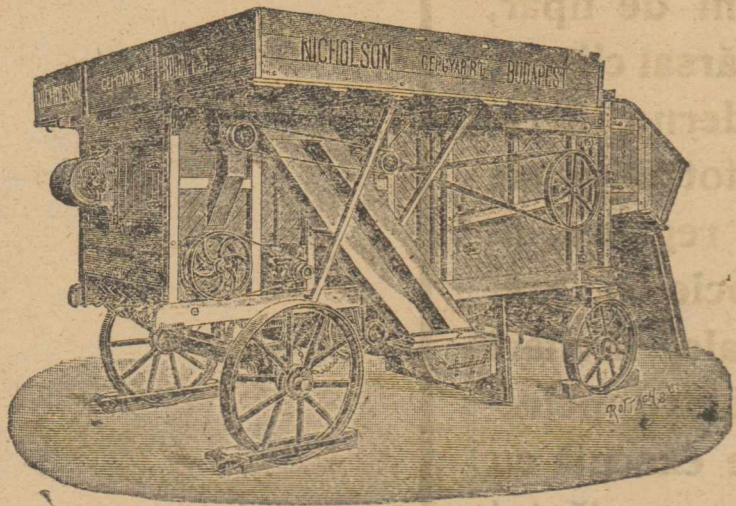

Du 1345

AGENTURA CERC. A FABRICEI DE MAȘINI »NICHOLSON» SOC. PE ACȚII.

Liferăm cu prețurile cele mai convenabile și pe lângă plățiri favorabile în rate. Garnituri complete de împlătit cu aburi și vehicule, garnituri de împlătit cu benzină și olei brut, benzină, motoare cu olei brut absorbitoare de gaz și sistem Diesel, aranjamente pentru mori, prese pentru ulei, mânate cu apă, mașini americane de secerat, strângătoare de fân. Triere, ciururi, pluguri, mașini de sămănat și totfelul de mașini economice. Mașini pentru măsurari și rotari pentru lucrarea lemnului. Curele excelente pentru mașini, ulei pentru mașini și unsoare pentru mașini, etc.

Bu 1190

Prețurent gratis și franco.
Telefon interurban nr. 604.
Depozit special de stropitoare „Vermorel” originale franceze.

La dorință pentru explicații și în scopul legării afacerilor unul dintre conducătorii firmei mergem la fața locului în persoană pe cheltuiala noastră.

FRĂȚII BURZA, ARAD BOROS BENI-TER nr. 1. (casa proprie).

AGENTURA CERC. A FABRICEI DE MAȘINI „NICHOLSON” SOC. PE ACȚII.